

2015

Спаси ендемит!

2015
Спаси ендемит!

2015

www.bio.bas.bg/botany/projects/save-bg-endemics

Януари

п	в	с	ч	п	с	н
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Февруари

п	в	с	ч	п	с	н
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	

Март

п	в	с	ч	п	с	н
30	31					1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29

Април

п	в	с	ч	п	с	н
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

Май

п	в	с	ч	п	с	н
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

Юни

п	в	с	ч	п	с	н
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

Юли

п	в	с	ч	п	с	н
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

Август

п	в	с	ч	п	с	н	
						1	2
3	4	5	6	7	8	9	
10	11	12	13	14	15	16	
17	18	19	20	21	22	23	
24	25	26	27	28	29	30	

Септември

п	в	с	ч	п	с	н
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

Октомври

п	в	с	ч	п	с	н
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Ноември

п	в	с	ч	п	с	н
30						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29

Декември

п	в	с	ч	п	с	н
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

Давидова метличина
(*Centaurea davidovii* Urum.)

НАУЧИ ПОВЕЧЕ ЗА ПРОЕКТА НА:

www.bio.bas.bg/botany/projects/save-bg-endemics

Давидова метличина (*Centaurea davidovii* Urum.)

Морфология и биология:

Многогодишно тревисто растение с многобройни, рядко единични, облистени стъбла, високи 15–60 см. Цъфти от юли до октомври. Насекомоопрашващо се растение.

Местообитания и популации:

Расте из ливади и пасища с проветрива и суха почва в Западна и Средна Стара планина, над горната граница на гората, на 1600–1800 м н. в. Български ендемит.

Природозащитен статут:

Популациите на вида попадат в обхвата на местообитание от Директива 92/43/ЕЕ за запазване на природните местообитания на дивата флора и фауна в защитена зона от екологичната мрежа НАТУРА 2000: BG0001040 – Западна Стара планина и Предбалкан и BG0000494 – Централен Балкан. По критериите на IUCN попада в категория „Критично застрашен“.

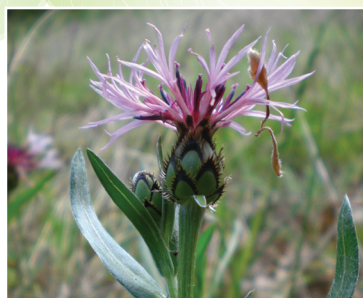
Заплахи: Ниският

възобновителен потенциал и слабата конкурентна способност на вида и промяната в състава на растителните съобщества – обрасване с житни и хвойна, поради прекратяването на пашата.

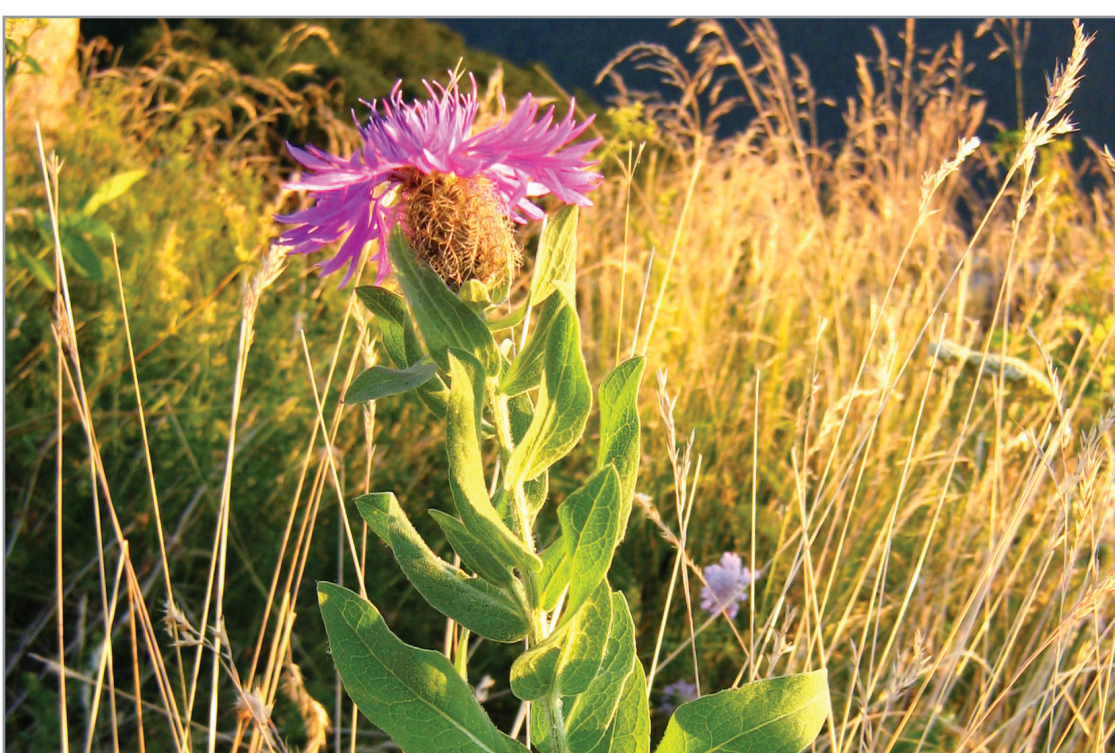
Мерки за опазване по проекта:

Връщане на *in vitro* размножени растения в естествените находища.

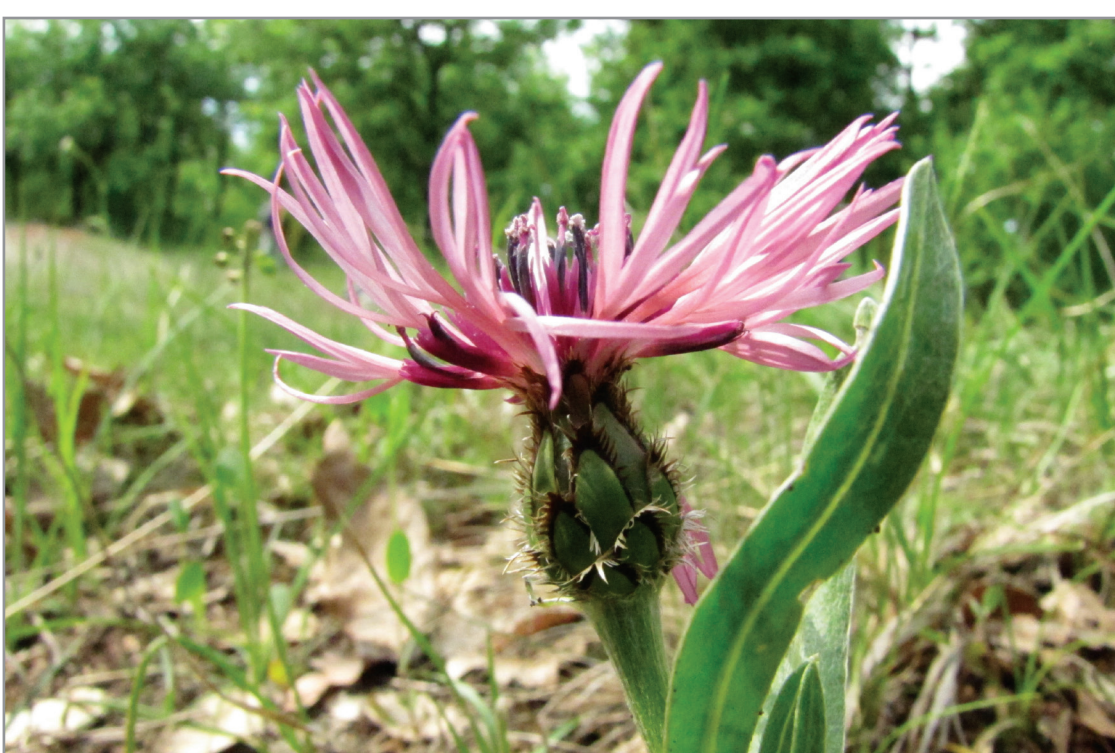
Реинтродукция на *in vitro* размножени растения в естествените им популации

Проект „Моделни видове от роговете *Verbascum* (*Scrophulariaceae*), *Centaurea* (*Asteraceae*) и *Glaucium* (*Papaveraceae*) – изследване на генетичното разнообразие на българските популации, метаболомика и физиологично състояние на диви, *in vitro* размножени и *ex vitro* адаптирани растения“

Давидова метличина (*Centaurea davidovii* Urum.)

Тракийска метличина (*Centaurea pseudaxillaris* Stef. & T. Georgiev)

Цар-Борисов лопен (*Verbascum tzar-borisii* (Davidov ex Stoj.) V.Stefanova-Gateva)

ПОЗНАНИЯ ЗА БЪЛГАРСКИТЕ РАСТЕНИЯ

4100 вида са растенията **в България**

12% от тях са **български ендемити** (срещат се единствено в България) или **балкански ендемити** (срещат се единствено на Балканския полуостров).

Ендемични видове – емблематични символи на българската флора.

768 вида лечебни растения с огромно етноботанично, социално и икономическо значение.

Опазване на естествените популации на застрашените от изчезване ендемични растителни видове – **основен проблем** в природозащитата и **ключов момент** в изследванията за състоянието на българската флора.

В рамките на настоящия проект ние каним всички желаещи да се включат в дейностите по връщането в естествените популации на български и балкански ендемити, размножени в *in vitro* условия.

Включи се в нашата кауза – да използваме модерни растителни биотехнологии за опазване на българската природа!

РАЗЧИТАМЕ НА ТВОЕТО АКТИВНО УЧАСТИЕ В ОПАЗВАНЕТО НА БЪЛГАРСКИТЕ РАСТЕНИЯ!

Проект „Могелни видове от роговете *Verbascum* (*Scrophulariaceae*), *Centaurea* (*Asteraceae*) и *Glaucium* (*Papaveraceae*) – изследване на генетичното разнообразие на българските популации, метаболомика и физиологично състояние на диви, *in vitro* размножени и *ex vitro* адаптирани растения“

Основни цели на проекта:

Опазване естествените популации на много редки растителни видове от българската флора – 5 български и 1 балкански ендемити от роговете *Centaurea* и *Verbascum*, отличаващи се като най-богатите на ендемити рогове у нас, чиито центрове на произход и разпространение включват територията на България.

Оценка и актуализация на състоянието на популациите от целевите видове, провеждане на изследвания за разкриване генетичното разнообразие на непроучените ендемити от роговете *Centaurea* и *Verbascum* и на ценния лечебен вид *Glaucium flavum*.

Разработване на протоколи за ефективно микроразмножаване на целевите растителни видове, чрез проучване на репродуктивната биологията и експериментално изпитване на различни *in vitro* техники, условия за *ex vitro* адаптация и аклиматизация.

Създаване и поддържане на *ex situ* колекции за съхранение на ценен генетичен материал, необходим за бъдещи дейности, свързани с опазване на целевите видове и с устойчивото им ползване като лечебни растения. Връщане на *in vitro* размножени растения в естествени популации на видовете Цар-Борисов лопен, Давидова метличина и Тракийска метличина.

Продължителност на проекта: 24 месеца.

Проектът се изпълнява от ИБЕИ и ИФРГ е финансиран от Фонд „Научни изследвания“ – МОН.

Давидова метличина (*Centaurea davidovii* Urum.)

Морфология и биология: Многогодишно тревисто растение с многобройни, рядко единични, облистени стъбла, високи 15–60 см. Цъфти от юли до октомври. Насекомоопрашващо се растение.

Местообитания и популации: Расте из ливади и пасища с проветрива и суха почва в Западна и Средна Стара планина, над горната граница на гората, на 1600–1800 м н. в. Български ендемит.

Природозащитен статут: Популациите на вида попадат в обхвата на местообитание от Директива 92/43/ЕЕ за запазване на природните местообитания на дивата флора и фауна в защитена зона от екологичната мрежа НАТУРА 2000: BG0001040 – Западна Стара планина и Предбалкан и BG0000494 – Централен Балкан. По критериите на IUCN попада в категория „Критично застрашен“.

Заплахи: Ниският възобновителен потенциал и слабата конкурентна способност на вида и промяната в състава на растителните съобщества – обрасване с житни и хвойна, поради прекратяването на пашата.

Тракийска метличина (*Centaurea pseudaxillaris* Stef. & T. Georgiev)

Морфология и биология: Многогодишно тревисто растение с единични, облистени стъбла, високи 15–25 см. Цъфти от май до юни. Насекомоопрашващо се растение.

Местообитания и популации: Расте из тревисти места и по периферията на каменисти поляни в разредени гъбови и смесени гори в Тракийската низина и Тунджанската хълмиста равнина, от 100 до 450 м н. в. Среща се със сигурност в две находища: Бесепарските ридове между с. Огняново и с. Синитево и между селата Крепост и Добрич (община Димитровград), като втората популация е открита през 2011 г. Български ендемит.

Природозащитен статут: Включен е в Закона за биологичното разнообразие, в Червената книга на България и в Червен списък на висшите растения в България с категория „Критично застрашен“. Популацията от Бесепарските ридове попада в защитена зона от екологичната мрежа НАТУРА 2000: BG0000254 „Бесепарски възвишения“. Новоустановената популация попада в обхвата на местообитание от Директива 92/43/ЕЕ за запазване на природните местообитания на дивата флора и фауна.

Заплахи: Ниският възобновителен потенциал и слабата конкурентна способност на вида и унищожаването на специфичното местообитание, към което е привързан.

Цар-Борисов лопен (*Verbascum tzar-borisii* (Davidov ex Stoj.) B.Stefanova-Gateva)

Морфология и биология: Многогодишно тревисто растение с изправени стъбла, високи 40 – 70 см. Цъфти от май до юни. Насекомоопрашващо се растение. Характерен е много ниският процент цъфтящи индивиди в популациите – 1–5%.

Местообитания и популации: Расте в отворени тревни съобщества, на сухи, слънчеви склонове с каменисти излази и крайно бедни на хранителни вещества почви в Североизточна България (Сиври тепе, край гр. Девня и Венчански гюз при с. Венчан), до 300 м надм. в. Български ендемит.

Природозащитен статут: Включен е в Закона за биологичното разнообразие, в Червената книга на България и в Червен списък на висшите растения в България с категория „Критично застрашен“. Двете известни популации са в защитени местности, обявени специално за тяхното опазване.

Заплахи: Екстремните условия на местообитанието и направените опити за залесяване на хълмовете.

Спаси ендемит!

Научи ПОВЕЧЕ ЗА ПРОЕКТА НА:

www.bio.bas.bg/botany/projects/save-bg-endemics

Свържи се с нас:

Институт по биоразнообразие и екосистемни изследвания - БАН
Отдел Растително и гъбно разнообразие и ресурси
адрес: ул. „Акад. Г. Бончев“, бл. 23, 1113 София

Ръководител на проекта:

доц. г-р Марина Станилова

Тел: 02 979 21 98

E-mail: maris@bio.bas.bg

Изработването на продукта е финансирано от
Фонд „Научни изследвания“

Цар-Борисов лопен
(*Verbascum tzar-borisii*
(Davidov ex Stoj.)
B.Stefanova-Gateva)

НАУЧИ ПОВЕЧЕ ЗА ПРОЕКТА НА:

www.bio.bas.bg/botany/projects/save-bg-endemics

Цар-Борисов лопен

(*Verbascum tzar-borisii*
(Davidov ex Stoj.)
B.Stefanova-Gateva)

Морфология и биология:

Многогодишно тревисто растение с изправени стъбла, високи 40–70 см. Цъфти от май до юни. Насекомоопрашващо се растение. Характерен е много ниският процент цъфтящи индивиди в популациите – 1–5%.

Местообитания и

популации: Расте в отворени тревни съобщества, на сухи, слънчеви склонове с каменисти излази и крайно бедни на хранителни вещества почви в Североизточна България (Сиври тепе, край гр. Девня и Венчански дюз при с. Венчан), до 300 м надм. в. Български ендемит.

Природозащитен статут:

Включен е в Закона за биологичното разнообразие, в Червената книга на България и в Червен списък на висшите растения в България с категория „Критично застрашен“. Двете известни популации са в защитени местности, обявени специално за тяхното опазване.

Заплахи: Екстремните условия на местообитанието и направените опити за залесяване на хълмовете.

Мерки за опазване по проекта:

Връщане на *in vivo* и *in vitro* размножени растения в естествените находища.

Тракийска метличина
(*Centaurea pseudaxillaris*
Stef. & T. Georgiev)

НАУЧИ ПОВЕЧЕ ЗА ПРОЕКТА НА:

www.bio.bas.bg/botany/projects/save-bg-endemics

Тракийска метличина

(*Centaurea pseudaxillaris*
Stef. & T. Georgiev)

Морфология и биология: Многогодишно тревисто растение с единични, облистени стъбла, високи 15–25 см. Цъфти от май до юни. Насекомоопрашващо се растение.

Местообитания и популации: Расте из тревисти места и по периферията на каменисти поляни в разредени гъбови и смесени гори в Тракийската низина и Тунджанската хълмиста равнина, от 100 до 450 m н. в. Среща се със сигурност в две находища: Бесепарските ридове между с. Огняново и с. Синтево и между селата Крепост и Добрич (община Димитровград), като втората популация е открита през 2011 г. Български ендемит.

Природозащитен статут: Включен е в Закона за биологичното разнообразие, в Червената книга на България и в Червен списък на висшите растения в България с категория „Критично застрашен“. Популацията от Бесепарските ридове попада в защитена зона от екологичната мрежа НАТУРА 2000: BG0000254 „Бесепарски възвишения“. Новоустановената популация попада в обхвата на местообитание от Директива 92/43/ЕЕ за запазване на природните местообитания на дивата флора и фауна.

Заплахи: Ниският възобновителен потенциал и слабата конкурентна способност на вида и унищожаването на специфичното местообитание, към което е привързан.

Мерки за опазване по проекта:

Връщане на *in vitro* размножени растения в естествените находища.